

Protocol gebruik foto's en video's ProCon (22-9-2022)

1. Inleiding

Een foto of video zegt iets over de persoon die erop staat. Je kunt er ras, etniciteit en soms zelfs geloof uit afleiden. Foto's en video's van leerlingen en medewerkers zijn ook persoonsgegevens. Een school mag ze daarom niet zonder toestemming publiceren of delen.

2. Toestemming nodig

Wil een school foto's en video's van leerlingen maken en deze gebruiken of delen? Dan moet de school hiervoor toestemming vragen. Met delen wordt niet alleen bedoeld delen op sociale media, maar ook het laten zien van die foto's in lessituaties of tijdens een ouderavond.

Waar moet de school in de praktijk aan denken bij het delen en gebruiken van foto's?

- Er is een schoolfeest en de school plaatst de foto's op bijv. Facebook.
- De school maakt foto's van een leerling in de klas en deelt die foto's via de nieuwsbrief.
- De school maakt een filmpje van de musical van groep 8 en zet die op de homepage van de website.
- De school verstrekt een klassenfoto aan alle ouders.

In al deze gevallen heeft de school toestemming van ouders nodig. ProCon gebruikt hiervoor een toestemmingsformulier, zie bijlage 1. Ouders vullen bij inschrijving van hun kind dit formulier in. Jaarlijks informeert de school alle ouders dat zij altijd hun toestemming weer kunnen intrekken of wijzigen. Dat doet de school bijv. via de schoolgids of een nieuwsbrief.

Scholen die gebruikmaken van een ouderapp kunnen ouders ook vragen of zij in deze app zelf hun toestemming regelen. Dat is wel zo gemakkelijk zowel voor ouders als voor de school.

Voor de wet is toestemming van één van beide ouders voldoende. Weet de school dat de andere ouder liever geen toestemming geeft? Dan moet de school van beide ouders toestemming hebben om foto's van de leerling te kunnen gebruiken. Voor het intrekken van de toestemming is de mededeling van één ouder genoeg. De school vraagt bij twijfel altijd om twee handtekeningen of gebruikt de foto voor de zekerheid niet.

3. Wanneer is geen toestemming nodig?

Gebruikt de school een foto voor identificatie, bijv. voor het leerlingenadministratiesysteem? Dan heeft de school een zogeheten 'gerechtvaardigd belang' om een foto te gebruiken. Het is voor de school belangrijk om altijd een leerling te kunnen identificeren. Toestemming vragen is dan niet nodig.

Maakt de school bij knutsel- tekenactiviteiten gebruik van een pasfoto, bijv. bij het maken van een moederdagcadeautje? Ook dan is er geen toestemming nodig. Wil de school het moederdagcadeautje met de bijbehorende pasfoto in de schoolkrant of op de website zetten? Dan is er wél toestemming nodig.

4. Ouders of journalist die foto's en video's maken

De school is alleen verantwoordelijk voor foto's die zij zelf of in opdracht laat maken. De school is dus niet verantwoordelijk voor de foto's die een ouder tijdens een schoolreisje maakt en deelt via Facebook. De school vraagt alle ouders hierbij wel terughoudendheid te zijn.

5. Zorgvuldig

Natuurlijk gaat de school zorgvuldig om met foto's en video's. De school plaatst geen opnames waardoor leerlingen schade kunnen ondervinden. De school vermeldt bij foto's en video's geen namen van leerlingen. Op sociale media plaatst de school alleen kinderen in groepsverband en maakt deze foto's en video's bij voorkeur van de zijkant of van een afstand.

Foto's en video's worden zoveel mogelijk in een beveiligde omgeving gedeeld zodat de school meer controle heeft over de personen die inzage hebben op deze foto's en video's.

6. Klassenfoto

Voor de klassenfoto geldt dat de ouders voor het maken daarvan altijd toestemming moeten geven omdat hun kind op de klassenfoto wordt gezet die wordt verspreid en gedeeld met andere ouders. Heeft de school van een leerling geen toestemming voor de klassenfoto? Dan gaat hij of zij niet op de foto.

De school plaatst zelf geen klassenfoto's op haar website en of sociale media en vraagt alle ouders hierin terughoudendheid te zijn.

7. Video-opnames door stagiair of leraar

Wil een stagiair of leerkracht video-opnames maken in de klas voor zijn of haar opleiding? En wordt dit materiaal alleen door de school en de opleidingsinstelling gebruikt om de vaardigheden van de stagiair of leraar te beoordelen of evalueren? Dan is er voor de beelden geen toestemming nodig. De school is namelijk verantwoordelijk voor onderwijskwaliteit: bekwame leraren die kwalitatief goede lessen kunnen geven. De grondslag voor het maken van dergelijke opnames is de wettelijke taak van de school.

8. Video-oplossingen voor zieke leerlingen

Een leerling is ziek thuis, maar wil toch zo veel mogelijk proberen om les te blijven volgen. Mag de leerkracht de les in zo'n geval filmen of livestreamen? Maakt de school gebruik van een livestream? Dan is het vragen van toestemming niet nodig. De zieke leerling ziet beelden die hij anders in de klas ook had gezien. Omdat de beelden niet opgenomen worden, is de kans op misbruik veel kleiner. De school bespreekt met de leerkracht, zieke leerling en zijn ouders dat de school een livestream gebruikt en wat de regels daarvoor zijn. De school heeft met de leverancier afgesproken dat de beelden niet worden opgenomen of bewaard en dat de verbinding goed wordt beveiligd. Informeer ouders van andere leerlingen in de klas, want hun kinderen kunnen wel in beeld komen.

Maak de leerkracht een opname van de les? Dan is toestemming van ouders wel nodig, omdat het risico op misbruik van de beelden groter is. De school informeert ouders en leerlingen over de opnames en wat er precies mee gebeurt en vraagt toestemming. Van de leerkracht is geen toestemming nodig maar de school mag de beelden niet gebruiken om bijvoorbeeld de leerkracht te beoordelen.

9. Digitaal thuisonderwijs

Is de leerkracht ziek en is er geen vervanger? Of is er sprake van een pandemie waardoor de school dicht moet? Het is belangrijk dat leerlingen goed onderwijs blijven krijgen en geen vertraging oplopen. In dit soort gevallen mag de school besluiten dat

leerlingen via online (video)bellen thuis les krijgen. Hetgeen hierboven bij 8 staat, geldt ook voor digitaal thuisonderwijs.

10. Foto's van medewerkers

Wil de school niet alleen de naam maar ook foto's van medewerkers publiceren op haar website? Dan heeft de school toestemming van iedere medewerker nodig.

Bijlage 1. Toestemmingsformulier ouders

Voor het maken en publiceren van foto's en video's van leerlingen heeft de school toestemming van ouders nodig. Hieronder kunt u door het aankruisen van een vakje aangeven of u hiervoor toestemming geeft.

De school gaat zorgvuldig om met foto's en video's van uw kind. In het Protocol gebruik foto's en video's vindt u hierover meer informatie. U mag altijd uw toestemming weer intrekken of wijzigen.

Toestemming	Maken en publiceren van foto's en video's van de leerling voor	Doel publiceren
☐ Ja ☐ Nee	Intern gebruik: in de digitale nieuwsbrief aan ouders, in de schoolapp, in het ouderportaal en/of het besloten deel van de website van de school	Informeren van en verslag doen aan ouders en leerlingen over activiteiten en ontwikkelingen op en om de school en/of klas zoals lessen, schoolreisjes, excursies, schoolfeesten, afscheidsmusical etc.
☐ Ja ☐ Nee	Extern gebruik: in de schoolgids, in de schoolbrochure, op de openbare website en/of op de sociale media van de school. Bij foto's worden nooit namen vermeld	Informeren van (toekomstige) ouders en (toekomstige) leerlingen over de school en het onderwijs en om een indruk te delen over het onderwijs op school
☐ Ja ☐ Nee	Maken van klassenfoto	

Naam leerling:

Plaats en datum ondertekening:

Handtekening ouder(s):